

Forestilling om Betydningen af dette Forslag, som synes at være tilstede hos nogle Medlemmer. Det er jo klart, at det Lovforslag, som jeg har tilladt mig at forelægge, ingen Forandring gjør i den ældre Ret, for saa vidt som den medfører, at enhver især af Parterne har Krav paa, at den anden Part møder personlig ved Forligskommissionen i det Mindste mod ogsaa selv at gjøre det; altsaa, den Regel, at den Part, der selv har givet Møde ved Forligskommissionen, kan forlange den anden mulktet, naar han ikke godtgjør, at han har lovligt Forsald, bliver jo staaende ligesom hidtil, den er der ikke Tale om at røre ved efter mit Forslag; men det, som dette Endringsforslag gaar ud paa, er at gaa videre endnu, altsaa at foreskrive, at selv om det ikke fra nogen af Parternes Side forlanges, at den, der har brugt Fuldmægtig i Forligskommissionen, skal oplyse sit lovlige Forsald, skal dog Retten af sig selv undersøge dette Spørgsmaal, og dersom den Baagjældende befundes ikke at have haft lovligt Forsald, da mulktet ham. Det er det Nye, og dertil indskrænker ogsaa det Nye sig, som indeholdes i dette Endringsforslag, for Resten vil det jo blive ved det Gamle; det er altsaa kun om dette, at det hele Spørgsmaal dreier sig, om man altsaa skal gaa over til, at disse Mulktet skulle anvendes, ikke blot naar den mødende Part paastaar det, men ogsaa naar han tier stille. Med Hensyn til det Spørgsmaal, hvor gammel den nuværende Retsspraxis er, tror jeg ikke, man har Ret til at antage, at det er ved en Slags Misbrug, at den nuværende Praxis er kommen frem. Det er vistnok ikke Tilfældet, den er ligesom hjemlet ved Plakaten af 30te Oktober 1798, det er muligt, at man maa komme til et andet Resultat efter selve Forligsloven af 10de Juli 1795; men Plakaten af 30te Oktober 1798 er affattet paa en saadan Maade, at man i Følge dens Indhold maa komme til et saadant Resultat, at Retten ikke ex officio skal paalægge Mulkten, men kun naar den mødende Part paastaar det, og saaledes er ogsaa Plakaten af 1798 sikkert bleven forstaaet ligesaa Begyndelsen af, i det Mindste er det vist, at allerede Drsted forstod den saaledes i sin Afhandling om Forligsvæsen, som allerede er et halvt Hundrede Aar gammel eller saa. Derfor mener jeg, at den nuværende Retstilstand ikke maa betegnes som et Slags Misbrug eller Slaphed, der har uddannet sig i Rettens Praxis, den er ligesom hjemlet ved Indholdet af Plakaten af 1798. Det, der nu altsaa skal være Spørgsmaal om, er, om man skal gaa det Skridt videre i Modsetning til, hvad der allerede gjælder, at foreskrive, at Retten af egen Drift skal undersøge, om Parterne have haft lovligt Forsald eller ikke, og Grunden til, at man kommer til at gjøre sig selv det Spørgsmaal, antager jeg er den, at Erfaringen har lært, at Parterne kun sjelden gjøre Fordring til hinanden om at oplyse Lovligheden af deres Forsald. Saa-

ledes som Forholdet nu er, kan jo enhver af Parterne forlange, at Modparten, som har ladet møde for sig ved Fuldmægtig, skal godtgjøre lovligt Forsald; men Erfaringen viser, at det sker kun sjelden. Det er endogsaa i det Mindste i Sagsførerverdenen anset for en chifangs Indsigelse, for Noget, man ikke gjerne gjør, og den Anskuelse er saa gængs, at det har til Følge, at det kun sjelden sker. Derfor har man ræsonneret saaledes, at efter den gjældende Ret er der ikke tilstrækkelig Tvang for Folk til at møde personlig, og da man mener, at det er af saa stor Nytte, at Folk møde personlig, maa man have Tvangen i en anden Form, og som Følge deraf frembyder sig den Tanke, der ligger i Endringsforslaget her, at det ikke skal afhænge af Parternes Begjæring, om Tvangen skal anvendes, men at Retten skal anvende Tvangen af sig selv. Det anser jeg imidlertid for at være at gaa for vidt, og jeg udtalte mig i forrige Samling i det andet Thing imod dette Endringsforslag, da det kom frem der. Jeg tror, at det er at gaa for vidt, idet jeg nemlig mener, at hvis man vil have den personlige Mødepligt saa vidt, vil man baade komme i Strid med gammel Lov og derved vække megen Utilfredshed og ogsaa træde det virkelige Livs Krav temmelig nær. Vi maa jo nemlig erindre, at dette Spørgsmaal, om man skal paa den Maade tvinges til at møde personlig i Forligskommissionen eller ei, er et Spørgsmaal, som ikke har saa synderlig Meget at sige for Folk, der høre til den samme Samfundsklasse, som f. Ex. de allerede Forslagsstillere eller jeg selv; thi vi have maaske det tilfældes, at vi ikke føre ret mange Processer i vort Liv eller maaske slet ingen. Skulde det altsaa hælde os en eller to Gange i vort Liv at faae en Proces, har det ikke saa stort at sige for os, om vi skulle være nødsagede til at møde personlig, det spiller ikke nogen stor Rolle, men vi maa huske paa, at de Samfundsklasser, som netop mest benytte Rettergangsinstitutionen, ere stillede noget anderledes. For Forretningsfolk af forskjellig Art, som, fordi deres Næring medfører det, have en Mængde smaa Fordringer rundt omkring hos mange forskellige Menneſter og jevnlig maa inddrive disse Fordringer, stiller det sig ganske anderledes; for dem vilde det blive et meget besværligt Baand, hvis det skulde paa den Maade fremtvinges, at de skulde møde selv. Der er af disse Folk mangen En, som saa vilde komme til hyppig at tilbringe en Del af en Dag i Forligskommissionen, og som navnlig, naar han maatte gjøre en lille Rejse til Forligskommissionen, vilde komme til at spilbe en hel Dag der paa, og der er overmaade mange Menneſter, der falde ind under denne Kategori. Det er ikke blot Detailhandlere, men mange andre Menneſter, saasom Bladudgivere, Assurancebetrykere og Andre, som kunne komme i det Tilfælde saaledes at faae en hel Del smaa Fordringer hos forskellige Folk,